

Vol. 1831 - St. 15. 156

K r à n j f k i

A B E Z É D N I K

s a

Vuzhenze na Kmétih

Veljá vésan 3 Kr.

V' Ljublani, 1829.

Na prodaj v' bukvárnizi sa ludfke fhole
Ljublanfkgiga poglavarftva, v' fholah.

ALPHABET

ALPHABET

SG: 18265

STÁTNÍ KNIŽNICE

Prague

ST. AL

18265

22863

a	b	d	e	é	f	g	h	i	j	k
A	B	D	E	F	G	H	I	J	K	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>é</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>I</i>	<i>J</i>	<i>K</i>	
l	lj	m	n	nj	o	ó	p	r		
L	Lj	M	N	Nj	O		P	R		
<i>l</i>	<i>lj</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>nj</i>	<i>o</i>	<i>ó</i>	<i>p</i>	<i>r</i>		
<i>L</i>	<i>Lj</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>Nj</i>	<i>O</i>		<i>P</i>	<i>R</i>		
f	fh	s	sh	t	u	v	z	zh		
S	Sh	S	Sh	T	U	V	Z	Zh		
<i>f</i>	<i>fh</i>	<i>s</i>	<i>sh</i>	<i>t</i>	<i>u</i>	<i>v</i>	<i>z</i>	<i>zh</i>		
<i>S</i>	<i>Sh</i>	<i>S</i>	<i>Sh</i>	<i>T</i>	<i>U</i>	<i>V</i>	<i>Z</i>	<i>Zh</i>		

f	isgovòri	kakor	sad	na	drevésu	
s	—	—	sad	sa	herbtam	
fh	—	—	fhívamo	mójs	hkre	
sh	—	—	shíva	shèna		
zh	—	—	zhutim			
lj	—	—	vólja,	shèlja		
nj	—	—	kónj,	kánj	na	vinu
a á à	—	—	navada,	vrát,	brát	
e é è	—	—	nevém,	odprèm,	vrème	
i í ì	—	—	vídìm,	dìm		
o ó ò	—	—	od,	Bóg,	vòda	
u ú ù	—	—	na	kùpu,	vkùp	

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 50. 100. 1000.

S l o g o v n í k.

1.

i	e	a	o	u
ji	je	ja	jo	ju
vi	ve	va	vo	vu
bi	be	ba	bo	bu
pi	pe	pa	po	pu
mi	me	ma	mo	mu
ni	ne	na	no	nu
li	le	la	lo	lu
ri	re	ra	ro	ru
di	de	da	do	du
ti	te	ta	to	tu
si	se	sa	so	su
shi	she	sha	sho	shu
fi	fe	fa	fo	fu
fhi	fhe	fha	fho	fhu
zi	ze	za	zo	zu
zhi	zhe	zha	zho	zhu

hi	he	ha	ho	hu
ki	ke	ka	ko	ku
gi	ge	ga	go	gu
			2.	
i	e	a	o	u
ij	ej	aj	oj	uj
rij	vej	taj	boj	buj
div	lev	pav	nov	zhuv
piv	rev	kav	fov	ruv
rib	deb	gab	sob	lub
sib	neb	shab	rob	rub
tip	zhep	šap	top	kup
šhip	zep	zhap	kop	lup
dim	nem	kam	dom	gum
sim	tem	šam	kom	šhum
fin	len	kan	gon	fun
šhin	pen	ran	kon	vun
bil	del	shal	gol	ful
mil	bel	šal	bol	gul
dir	ber	gar	gor	bur
fir	zher	mar	bor	tur
dih	meh	bah	roh	duh
tih	veh	pah	voh	puh
mik	pek	lak	pok	buk
pik	tek	rak	lok	šhuk
mig	beg	mag	rog	lug
rig	leg	rag	nog	shug
sid	ded	kad	god	lud
vid	šed	rad	hod	nud
pit	šhet	mat	kot	rut
shit	pet	tat	pot	zhut
gis	jes	kas	vos	mus

mis	ves	mas	kos	vus
lish	resh	lash	mosh	lush
zhish	tesh	mash	nosh	kush
pis	lef	pas	bof	kuf
vis	zhesh	gas	nof	ruf
hish	lesh	pash	kofh	push
mish	mesh	tash	vofh	kush
liz	tez	raz	koz	zuz
siz	pez	paz	loz	kuz
lizh	rezh	lazzh	mozh	luzh
tizh	tezh	pazh	rozh	puzh

3.

vbi	vfe	vra	vdo	vku
vshi	vre	vla	vro	vnu
bli	ble	bla	blo	blu
bri	bre	bra	bro	bru
pri	pfe	pla	pfo	plu
pti	pfhe	pra	pro	pru
mli	mle	mna	mlo	—
mri	mne	mra	mno	—
lki	lne	lka	lko	lnu
lzi	lze	lza	lzo	lku
rdi	rde	rda	rdo	rdu
rvi	rve	rta	rfo	rvu
dvi	dve	dra	dro	dvu
dri	dle	dla	dlo	dru
tli	tle	tla	tlo	tmu
tri	tve	tma	tro	tru
sli	sle	sda	sbo	sbu
svi	sre	sma	svo	smu
shli	shre	shna	shlo	shru
shvi	shve	shra	shro	shmu

fli	fle	fla	flo	flu
svi	lme	fra	sto	spu
shiti	shve	shla	shro	shku
shvi	shle	shta	shno	shtu
zri	zre	—	zlo	zmu
zvi	zve	—	zvo	—
zhli	zhme	zhla	zhlo	zhru
zhvi	zhre	zhva	zhro	—
shzhi	shzhe	shzha	shzho	shzhu
hri	hle	hka	hlo	hlu
hzhi	hme	hva	hro	hru
kni	kme	kra	klo	klu
kvi	kle	kma	kro	kru
gli	gne	gma	gno	glu
gri	gle	gra	glo	gru

4.

pisk	lesk	pask	vosk	lusk
risk	pesk	rask	losk	pusk
nisk	mest	mast	most	rust
list	pest	rast	rost	rusht
risht	mesht	basht	borsvt	—

5.

dvig	dveh	dvaj	dvor	—
dviz	dvezh	—	dvoj	—
tviz	tves	—	tvor	tvoy
svid	svem	svad	svol	svun
svin	sver	sval	svol	svus
svir	sves	svar	svon	svish
shvish	shvep	shval	shvok	—
shvin	shvek	shven	shver	—
svin	sved	svak	svoj	vih

svil	svet	svar	svod	—
svif	svesh	svat	svit	—
shvig	shved	shvaj	—	—
shvir	shverk	—	—	—
—	stven	stvar	stvor	—
zvil	zver	—	zvot	—
zvir	zvet	zvizk	—	—
—	—	hval	—	—
kvin	kved	kvah	kvok	kvar
kvish	kvek	kvaf	kvan	—

6.

smil	smeh	smaj	smoj	smuk
smizh	smem	smrad	smol	smuzh
smet	smert	smrek	—	—
shmig	shmen	shmat	—	shmur
smik	smes	smak	smot	smus
smish	smesh	smar	smozh	smuzh
shmik	shmel	shmah	shmoj	shmuk
zmir	zmes	zmak	zmoh	—
zhmel	zhmer	zhmar	—	—
hmel	hmen	hmal	—	—
—	kmet	kmal	—	—
gmir	gmer	gmaj	gmah	—

7.

—	vnem	vnet	vnad	vnuk
—	mnog	mnosh	—	—
snik	snob	snak	snot	snuz
snef	snam	snash	snor	snot
shnid	shned	shnab	shnod	sknor
brig	bred	brad	brod	brum
brih	breg	braj	broj	brun

brin	bres	bran	bron	bruf
prid	pred	prag	prog	prut
prim	prek	pral	prot	pruk
prizh	prem	prask	proft	pruzh
fprid	fpred	fprafh	fprof	fpруд
—	mrem	mrak	mrov	smrad
vmrim	mren	mresh	mras	smrek
drin	dreg	drag	drob	drug
drift	drem	dram	drog	drush
sdrizh	sdret	sdrash	sdrob	sdrus
trin	treb	trab	trob	trud
tris	trep	trak	troh	trup
triz	tresk	trav	trot	trum
strig	streh	strah	strok	strun
strish	strel	stran	strop	strup
strin	streg	strad	stroj	strug
srib	srel	srak	srozh	sruzh
srin	sresh	srav	srov	sruj
shrit	shreb	shrel	shrem	—
frim	freb	frab	from	frut
fred	frenj	frag	frov	frak
fhrib	fhret	fhrav	fhrok	fhrun
fhtrig	fhtram	fhtraf	fhtrak	fhtruk
fhtriz	fhtren	fhtrik	fhtram	fhtrav
zvri	zvrem	zverzĥ	zvro	—
zhred	zhrep	zhres	zhresh	zhrev
gris	gred	grab	grob	grud
griv	greh	grad	grod	grum
grizh	grem	grah	gros	grul
sgris	sgresh	sgrab	sgrej	sgrud
hrib	hreb	hram	hrom	hrup
hrig	hrep	hraft	hrov	hrush
f-hrip	f-hren	f-hran	—	f-hrust

krik	kred	krad	krog	kruh
krish	kgreg	kraj	krop	krul
kriv	kref	kralj	krov	krug
skrinj	skrev	skrat	skrosh	skrun
skriv	skreg	skrak	skrip	skrush
shkril	shkreb	shkrat	shkrop	—
shkrip	shkriz	—	—	—

8.

skid	skerb	skad	skok	skub
skih	skerl	skak	skop	skuh
skif	skerzh	skal	skos	skup
shkil	shkerb	shkar	shkod	shkud
shkit	shkert	shkat	shkof	shkup
spim	spek	spah	spod	spust
spif	spet	spazh	spol	spuzh
spit	spezh	spal	spom	spul
shpil	shpeg	shpan	shpog	shpunt
shpish	shpeh	shpel	shpor	shpag
stik	steb	stan	stog	stud
stisk	sten	star	stol	stur
stir	sterd	stat	stop	storsh
shtib	shtej	shtab	shtor	shtul
shtir	shterk	shtat	shtok	shtuk
shtiv	shtek	shtaz	shton	shtup

9.

Ab	abo	abot	abota
Be	bet	bete	beteg
Da	dal	dale	dalezh
En	ena	enak	enaki
Fa	fan	fant	fanta
Go	gol	golo	golób

Hi	him	himb	himba
If	ifk	ifka	ifkal
Ja	jav	javo	javor
Ko	kol	kolo	kolár
La	lab	labu	labúd
Me	mef	mest	mešto
Na	nar	naro	narod
Or	ore	oreh	oréhi
Pa	pam	pame	pamet
Ro	rom	roma	rómar
Su	sufh	sufhe	sufhez
Sha	shap	shape	shapel
Sko	skop	skope	skopez
Sla	slav	slavi	slaviz
Smo	snoj	snojka	snojka
Sno	snosh	snoshe	snoshet
Spo	spov	spove	spoved
Sra	frac	fracz	fracza
Sta	stav	stave	stavek
Sve	svezh	svezha	svezhar
Sa	sak	sako	sakon
Sha	shal	shalo	shalost
Ta	tab	tabo	tabor
Va	vaf	vaje	vajet
Ur	urb	urba	urbaf
Za	zar	zara	zarar
Zhe	zhen	zhenzh	zhenzha
Zhlo	zhlov	zhlove	zhlovek

10,

Dálja	kralj	ljubim	ljina
Ljudjé	ljukna	ljuzh	mólji
Shelja	veljam	veselje	volja

Anjovez	banja	branje	brinje
Dinja	djanje	drènj	fánj
Gnjat	gonjázh	kánja	kònj
Kadúnje	lozánj	ménjam	ná-nj
Pánj	njiva	rinjam	fanje
Sènj	spanje	shanjem	shinjek
Shpranja	fuknja	frénja	terdnjáva
Ternje	fkrínja	zinj	zunja

11,

Ló ka	kmet	ter pesh	jaj za
ògnj	fkò bez	ko pazh	Jo ab
shvè zhi ti	laj na	síd	no vi
pa vje	ki fá ti fe	Si on	dra go
rib nik	dvé ma		
Né sha	Al bert	Di trih	Saj frid
Pan griz	Te kla	ze pe tá ti	pú kati
mo ta ti	no go ví ze	ban dúr	

12.

Gla va, laf, zhè lo, fán ze.

O zhi, o ber vi, tri pav ni za, véj ze.

U hó, mé zha, li - ze, nóf, nosniza.

U šta, shnab li, sgor ni shna bel, spod ni shna bel, so bjé, jè sik, ne bó, shré lo,

Bra del, bra da, vrat, til nik.

Per fi, rè bro, her bet, herb tá niz', plè zhe.

Shlí zhi za, tré buh, pó pek, lá kot-nik, léd, kovk.

Páf du ha, ko mólz, ra ma, rò ka, pá-viz, perft, nòh ti, dlàn, péft.

Sád ni za, stèg no, ko lé no, pi shál, mé zha, glesh no.

Nò ga, pè ta, nart, pod plàt, perft.

Kó sha, me so, kóft, hru stániz, mis'ka,
kí ta, shí la, krí, smerk.

Mosh gá ni, plju zha, ser ze, she ló dez,
vrá ni za, je tra, zhe vó, pé zhi za.

Se dím, se naflán jam, sto jim, té zhem,
ská zhem.

Se sa dé nem, se spod tak nem, pa dem,
le shím.

Se mi sdé ha. drém lem, sa spim, smer-
zhim, se mi fá nja.

Se is bu dím, se slé zam, v stá nem, se
ob lé zhem, po klék nem, mó lim.

Kó sim, grém v' s'ho lo, se vu zhím, pri-
dem is s'ho le, i grám, vpi jem, ska zhem,
kram ljám. shvish gam, sa pò jem.

Sim la zhen, jém. Sim shéjin, pi jem:
Go vo rím, per po ve du jem, kaj dé lam, po-
zhi jem.

Hi s'ha: his'ne du ri, vè sha, kév der,
s'htén ge, sta ní za, zhúm na ta, sté ne, òkni,
móft, ku hi nja, kú hi na hram ba, pézh,
og nji s'he, dím nik, is pa, stré ha, vstrá nik.

Po his'je: mi sa, klóp, stòl, pré dal-
nik, o má ra, skri nja, pré dal, jáfh ka, pó-
stel nik, jer haf, po lí za.

Po mis je, pert, sklé da, plò s'hiz, sol-
ní za, shli za, nòsh, ví li ze.

Ku hi nj s'ka po so da: kò tel, pòn va,
trí nog, rófh, pi s'ker, sklé da, pló zha, to-

Kósim ali sajterkvam. Stenge ali grédi. Zhúmna ta
ali kamra. Ispa ali djile. Predalnik ali kòsten.

Torilo ali morávshiza.

ri lo, kó sa, pe nju la, kú hovni za, plòh,
de ska, skléd nik, kó bel, mo zhnji pré dal nik.

Kre fá va: kre sí lo, kre sív ní ka men,
vne tí lo, shve plén ka, ljuzh, tre ska, der va,
gré bla, bur kle, klé she.

I f kra, ognj, plà me, ðim, shar jáv za,
ó gel, pe pel.

O bla zhí lo in o bú ta lo: klo búk kapa;
ru ta, fraj za, pod lék liz, kam sho la, suk nja,
hla zhe, no go ví ze, pod vés, zhév li, sa pén-
kle, av ba, ru ta, bir tah.

Suk nja, vrát, stan, straní, ro ká vi
vi há li, gum bi, gum bni ze, vár shet, gu bé,
fhiv, rób, pert, fúk no, pod lé ka.

Po stel ní na: pod gláv ni za, kó ter, rju ha,
bla sí na, flam ni za.

Ske den: gum no, shit ni za, se ní za.

Hlév: gá re, ja fli, ko rí to, klaj ni kòsh,
kopázh, gnoj ne vi le, no sí lo, gnoj ni kùp,
gnoj ni za.

Ko lár ni za: vós, vo je, va gä, of, ko-
lé fa, só ra, lé gna rji, pol sa, ro zhí za, loj-
tra, ter ta, de ska, sherd, sa vór ni za, zó kla.

Plug: o plás, ste briz, ro zhi za, gré del,
le mesh, zher ta lo, de ska, ót ka, pri je mád.

Brá na, bra ni she, so bjé.

Kónj ska v pré ga: vujs da, ber sda, pod
pró ga, ko mát, stra ní ze, shí li, vá jet.

Sèd lo, pod vámp ni za, pod rep ni za, stre-
men, oj stró ga, bizh.

Vo lov ska vpré ga: jarm, gó shi.

Vajet ali povódez, Jarm ali jigo.

Shi ví na : kra va, tè le, vol, bik.

Kòjn, she bè, ò sel.

Ov za, jag ne, lét nik, ò ven.

Kò sa. kò sel, kòs le.

Svin ja, pre sé, spom lá da niz, mèr já fiz.

Pe rut ni na : ko kósh, pe tè lin, pi shè.

Góf, góf ják, góf ka.

Ra za, ráz man, rá zhi za.

Go lo bí za, go lób, golóbizkik.

13.

Kra ve in vol mú ka jo, bík rjò ve. She-
bez ras ga tá. Ofel rí ga. Ov za be ké zhe.
Kò sa me ke tá. Pre shí zhi kru li jo. Pú te
ko ko tá jo. Pe tè lin pò je. Góf gá ga. Go lób
grú lji. Mazh ka njáv ka. Pef lá ja. V fa ka
shi vál se dru gazh gla sí.

Sli shim s'vu shé smi. Bí je ena, dve,
tri do dva najstih. Svo ní se s'svon mí. Go-
vo ri ti sli shim. O tro ka sli shim vé ka ti. Ma-
ti kli zhe jo.

Vi dim s'ozh mí. Na vert glé dam. Gó-
shi so ru dé zhe. Ljím ba ri bé li. Svón zhi-
ki mód ri ali pla vi. Sla tén ze in sla ti ze ru-
mè ne. Tra va je se lè na. Moj klo búk zhern.

Du ham s'nó sam. Mod re vi jó lize, klji-
ni zi in druge ro she ali zvet lí ze ðle pó dí shé.
Pí fa ne tul pe ne dí shé. V strá nik smer dí.

Po ku sham s'vušt mi. Já go de in zhésh-
nje so sladke. Se lè ne já bel ka kí sle. Vfa ka
jed je druge zé ne.

Kokósh ali kura, Píshè píshika.

Zhu tim po v fih vu dih. V'perst sim se vré sal, sklé lo me je. S' gla vo sim ter zhil, bo lé lo me je. V' ognj sim sé gel, spē klo me je. Son ze si ja, mi je tó plo. Mras je, sé-be me.

Ne po kó jin sim. S' ro ka mi si i grám. S' no ga mi shu mim. O si ram se. She pe tam. Ni mi mar, kar Gos pod-vu zhe ník pra vi jo. V prá shan ne vé m od go vo ri ti. Gos podvu zhe ník me bistro po glé da jo. O kré ga jo me. V tih nem. O zhi ver shem po se bi. Ru dé zha me prèj de, fram me je.

Ti ho se dim. V'buk ve glé dam. Gledam, kar Gos pod-vu zhe ník kashe jo. Po flu sham, kar pra vi jo. Mér kam, kaj vpra sha jo. Salo se jim od ré shem. Gos pod-vu zhe ník me pri jas no po glé da jo. Re zhe jo mi; pridno si po flu shal. Vshézh mi je, de me pohvalio.

Ma ti me kàm pólh le jo. Ur no grém. Ozhe mi po kàj re kó. Hit ro per ne sem.

Ma tí pra vi jo: O trok spi. Ti ho sim, de ga ne sbu dim. Bersh sto rim, kar mi sta ri fhi vka she jo. Po kórn sim. To je sta ri sham vshézh. Ra di me ima jo. Mi da jo veliko dobri ga. Shé so dobri sta ri fhi.

18.

Kruh jém rad. Kru ha ma ter pro sim, ko si zhi k mí ga vré she jo.

Ma ti is mó ke te stó v mé si jo, is te stá de la jo hlé be, spē zhè jo jih v'pè zhi.

Po pé ki kru ha ne da ja jo ma ti ra di.
Po stá ra ni je bol sdrav.

Ma ti kra vo in ko so po mól se jo, mlé-
ko da ja te v' fok.

Mlé ko, zhe ka ke dní stojí, se sa sé de,
in skí sa. Tu di kif lo mlé ko je do bro, zhe
se kru ha va - nj podrobí.

Ma ti mlé ka per sta vi jo, de se sa grí se.
Is sa grí se ni ga mlé ka je do bra skuta ali
mó hat, mas he na kru h se.

Is smé ta ne se pu ter mè te. Pí nje ni ga
mlé ka do bím. Pa do bro vè sti se mo rem.

Ma ti pu tra na kru h ne mas he jo rá di.
V' ma flo mo re jo pu ter po ku ha ti, de ku ho
sa blu je jo.

Ma ti sdaj zher ni sók ku ha jo, sdaj
jezh mèn ko, sdaj gráh ov ko, sdaj pres h ganj-
ko, ka ki mlé zhen fok, ali pod mét ke, dan fi
kaj, ju tri kaj.

Ma ti ku ha jo ki flo sé lje, ki flo ré po,
tu di opré sno ré po in ko rèn je, se lé ni in
mó dri ví hrot', grah, lé zho, pod sém li ze, ali
kaj dru ge pòlj shi ne.

Dàn fi opól dne so zmò ki, jut ri re sá ni,
po jut ri sh nim bún zel ni, sval ki, krá pi,
shgán zi, ali ka ka dru ga mozh na ta jéd.
She jih ma ti do bre ku ha jo.

Vzha fi je me sá kak shin kóf na per kuh',
go vé di ne, sve nji ne, kaj pre ka je ni ga me sa,
pazh tu di ka ka klo bá sa, ker va ví za, me se-
na klo bá sa, a li je ter ni za.

Ob kòshnji, shétvi in tergátvi mati kaj bó lji ga ku ha jo, tu di ne deljih in prásnikih, zhe se je pridno sko si té den dé la lo.

Vsa ki dan sker bé ma ti, de kaj jé sti do bi mó. Ne mò gli bi shive ti bres je di. Moj tí zhi k un dan je po gi nil, ker mu nizh jé sti ni sim dal.

19

Ma ti glé da jo, de kla je shi ví na do bí po trikrat na dan, s jut raj, opoldne in své zher.

Kra ve je dó tra vo in mervo is gár. Slo mól se jo pot lej, in telé ta i ma jo.

Mla do tè le do bí ré san ze in o tá ve v' ja fli. Od rá sha in je kra va.

Ov ze vé zhi dél s' zhé do ho di jo. Ovzhár jih na pa sho shè ne. Ma ti mu pásh njo pla zhu je jo.

Ov ze i ma jo jag ne ta, in vóv na jim ra se. Vov na se jim s' fhkar ja mi o strí she, she ble ke tá jo.

Vò li sne dó ve li ko klá je, Plug vò li vla zhi jo in kó la vo si jo. Ko jih sa ko le jo, je go vé je me só.

Pre shi zhi do bi va jo po mij v' ko rí to. Pre si ze i ma jo mláf ze, po shti ri, pét, fhéft, in fhe vezh.

Pre si za ko je de bé la, se sa kó le. Me so, bòh in klo bá se so. Shé se gó dla per le ga.

Ma ti ras pu sté bòh, de ma stí do bi mo. O zvír ki so pre mašt ni, kdor se po njih na pi je, sbo lji.

Me fá na so lé ma ti. Ne kaj zha fá po-
tlej ga v' djim nik ali nad ji sté je pre kaj at
obé fi jo. Súho me só do bi mò.

Su ho me só se da hra ni ti, tudí su he
klobafe. Dol go zha fá sdá ja jo. Kaj na
sé lji je vse sko si.

Ku re, ra ze, go sí ser nje sób le jo. Go-
sí da ja jo pér je in mah v' pér nize, tudí
pí sne pe ré sa.

Na sve ti ga Mar tí na dan gó f sa ko le jo,
o skú bi jo in jo spe zhè jo. Tudí jes do bím
po ku si ti gó sje pe zhén ke kak kosh zhik.

Do ma zha pe rut ní na jaj za nè se. Jaj-
za so v' méh ko ali v' ter do ku ha ne do bre,
tu di v' ma flo vbí te, in pra vi se jim má fl-
jek ta kim.

Ne kaj jajz se ko ko sham in go sém na-
fa dí. Is va ljé se pi she ta, rá zhi ze in gó ske.

20.

Só mati shival okladli in dokuhali, dé-
lajo kaj drujiga.

Po jédi pomijejo skléde, pískre in plòsh-
zhike do zhistiga, de jih je spet sajtro v' roke
vséti.

Kòtel otárejo, in látvize in golíde do
zhistiga popláknejo, de se staro mleko v' njih
ne skífa.

Pomíto posódo skerbno spravijo vsako na
svoje mesto, de se je kaj ne pobije, in de je
kak drugi krat prezej per rokah.

Isplakovati in pomívati lohko materi pomagam, lonze pernašhati in odnašhati. Pa varovati morem, de mi nizh is rók ne vjíde.

Mater veselji, de jim kaj pomórem, Préd opráviyo, ali kaj drujiga delajo ta zhaš.

Mati obnóšheno perílo pregledajo, frajze, rjuhe, birtahe, sašhijejo jih, kar je rasterganiga.

Sapáhnejo nogovíze, semtertje vstavijo kako sáplato, zhe je kje ljukna. Na tanjko škerbé, de sázélijo, zhe je kaj húdiga.

Varoval se bom tóljkanj rastergati, in dajati jim smiraj opraviti. Tudi gerdo je, zhe taki rastergan in zúnjašt hódim.

Mati škerbe de se vmásano perílo spet ofnashi. S' lugam ga popárijo, s' mjilam ga menzájo, in v' zhišti vodi sferó.

Opráno perilo rasobéšijo sufhit. Jes ga varijem lohka, de se ga nizh ne odkráde.

Vfako nedéljo dobim frajzo po perílu, vzhafi bélo rjuho. Zherstvo je to, in všo nefnago is shivòta pobère. Sdravo je.

Po sími mati terdno lanéno alí konòpno predívo prédejo. Jés préjo is vretèna motám in v' klobzhizhe svijam.

Vzhafi mati préjo v' dve níti fukajo. Zvirn ali súkanz je to, shiva ali vési se s' njim. Tudi meni shívajo mati. Súkanz v' šhtréne sa to jim bom motal

Klobzhízhi se tkavzi v' platno podélati dado. Veséli so mati, zhe je lepó plátno. Plazhajo mu tkávšhino.

Platno od kónza je sivo. Operó, po trati ga rasgrínajo, s' vodo ga kropé, in pušté ga de sonze in ljuna na-nj sija. Takó lè se platno béli.

Is platna se frajze, birtahi ali perpási, rute, rjuhe réshejo. Mati nit v' fhivánjkino vuhó vdénejo, in vrésleje f-fhijejo. Tudi jes dobím novo frajzo.

Is lanéniga fúkanza in is vovnaté níti mati s' iglami nove nogovíze vésijo. Shé snajo lepe sakljinke va-nje naréjati.

Shé fo dobra mati. Vsfekófi kaj noviga omifhlujejo, starino zhedno operéjo, potergo ofhijejo, in jo popravijo.

21,

Spomlád mati vert oglédajo. S' lopáto podkopájo gnoj, rasrahlajo s' gráblami grédo, narejajo kráje, mnoge sémena vsejejo va-nje.

Na eno gredó vsejejo soláte, na eno gredó sélja, na kako drugo korénja, vihrovta.

Zhebule vsadé, semtertje potáknejo rèt-kve, kúmar, bòba, graha, in vezh taziga. Takó lè dobímò v' kúhinjo mnoge perkuhe ali oprefníne.

Rad jém oprefníno. Vodo bom terdno v' fhkropívniczi nòfil, in poljívati bom perpomogel, de sadesh poráse.

Ozhe popravíjo plót. Kure in gosí se fskos-nj músajo, séme ispargájo, mladi sàdesh isklujejo. Tudi hudobni otrozhaji radi na vert lásijo.

Ozhe drévje oglédajo, ali se niso zhervi v' pérje saprédli. Salégo jim oberó, préden gosénze is njé slésejo. List in zvét bi objédle po drévju.

Ozhe skopájo jám semtertje v' tlá, drevé-fiz nasadé, in spet koreníne s' perstjo sager-nejo. Vprashal jih bom, kdaj naj drevéfi-zam saljívam, de pridno porásejo.

Na drevju rasejo zhéshnje, murve, ma-rélize, flive, hrushke, jabuka, oréhi, zhésh-ple, bréskve, néshple, in drugo sadje, rad ga jém.

Tudi germi so, ki sladke jágode na-njih rasejo: málenzi, grósdizhe, kosmato grósdizhe, vinske jágode. Ozheta bom pròfil, de nektiré tudi na vert sasadé.

22.

Na njivo séjejo ozhe druge rezhí, ki jih jémo. Nekam vséjejo pshénize, nekam reshí, kam drúgam jezhména, graha, lézhe, ovsa in taziga vèzh.

Po njívi gòri in dólj s' drevésam, in s' zhertalam semljo tergajo. Brasde povlézhejo s' bráno, de séme dobro pod semljo pride.

Zhe je sonze in vlága, séme lepo uno selèno poganja. Dékla in sestra hódite po plevél na njívo. Shivíni ga domú nófte.

Kjer shíta perspéshno rase, mu verfhi-zhe pershánjete. Zéle bréména ga noséte domú. Dobra pízza je to kravam, slo mólsejo od njé.

Trava na trávníku se v' seno perhrani. Kadar dorásé, kléplejo koso ozhe, de povfi váfi pòje. Sjútraj sгодaj ga kosé travnik.

Opoldne mu sonze perpéka. Trava sahne, in suha je senó. Pográbijo ga. Ozhe ga sverhama na vos naloshé, in popnó ga s' sherdjó.

Polne vjile, kadar domú pridejo, ga najajo, in v' senízo ga besájo. Po njemu pléshem po verhu, in pomagam ga tlazhiti. Shé je veselje!

Szhafama se seníza napólni, vso símo krave in vòli ga imajo dosti jésti. Pa tudi dosti dobízhka nem délajo.

23.

Kmaló po kónshnji nastópi shétuv. Ozhe najmejo shnjíz. V' resh jih pelajo. Serpi shumé, de jih je veselje.

Po reshi se gré na pshenízo in jézmen. Mej tem se grah in lézha popúlji. Poslednizh pride ovféna shétuv.

Dobre vólje so ljudjé, kadar je dosti shéti. Obilno kruha je sa vse léto. Tudi shnjize si velíko pershánjejo.

Mati jim velíke skléde polne dobríh jedí poshilajo. Jes jim kruha in mersle vode nósim, tudi kislíga in pínjeníga mléka. Shé se poshivé.

Per povésóvanju nósim prevéšla sa njim. Pestí pomagam v' snòpe perkladati. Ozhe jih stísnéjo s' koljénam, in s' kljínam persúkajo.

Snopjé se naloshí, in sverhama vosóve ga domú vósijo, do verha poln je pozhasi skeden.*)

Kmalo po sternéni shétvi se travnik v' drugizh kofí. Posushèni travi se otáva sdaj pravi, ne senó.

Ob otávi so sréle she hrushke in flive: zhéfhple so lepo pláve, jabuka na drévju rumène in rudézhe.

Ozhe vsamejo lojtro in gredó na drevéfa. Sádje otergajo. Do zhesar s' rokami ne morejo, s' prezé pam doféshejo.

Zhéfhple otréfajo. Oréhe otépajo. V' zájno pobérati in v'hram nòfiti jih pomagam.

Dobro vèdel, in terdno se bom vuzhil. Pa kako jabuko vzhafi, kako hrushko, kako kopó zhéfhpel ali oréhov sa malizo dobím.

Grósdje je lé toljkaj mástno in sladko. Kadar dosorí, grém tudi jes v' nógrad, in ga pomagam tergati. Veselje je o bratvi.

Varoval bom, de nobeniga grósdá pod pérjam ne sgresím, de sóbleje postajal ne bom. Shéfhko dobím s'zer. Sméjajo se mi.

Po tergátvi is polja répo, podsémlize in sélje do zhistiga domú pospravijo. Tudi sadíke in koréni se pokopájo po vertu.

Sélje se réshe na nòshih. Mati ga s' soljó in kímino potrésejo, in ga tlazhiti rezhejo, Vesél pleshem po kadi ali pò zhebru.

*) Na nemshkimu nimajo kòselzov. V' kopízah, stogeh, raglah ali kòpah posushé shito, in domú ga svósijo v' skeden.

Mati tudi rēpe kifati dénejo. S' kame-
nam jo obtéshajo, de voda nastópi. Prékisfe
répnize vzhafi odsajmejo, in perlijejo zhisfe
vode.

24.

S' vřim je dóm sdaj preskerblen, kar
nam je jedí tréba. Shè derv na ognjíshe v'
kuho, in sa kurjavo jih v' pézh potrebujemo.
Spomlád, kmalo ko je mogózhe, gredo
v' léf ozhe. Hrařtov pošékajo, púkuv, gábrov,
brés in drujiga listoviga lesá.

Tudi smréke, borovze in jéli ali hóje
podérajó. Zherni léf se jim pravi. Hitrejšhi
gorí od terdiga listoviga lesá.

Ozhe déblam véje poshagajo. Berřt oklé-
řtijo, in ga v' bútarize podélajo.

Golji raskólejo s' kládnizo na poléna.
Polétje preleshé v' hóřti, de se do dobriga po-
sufhé.

V' jésen se derva sapòred domú vósijo.
Na dvorířhu jih v' velike řkládvavnize sloshé.
Veliko derv pojíde řkosi léto.

Vzhafi ozhe nekoljko derv rasshagajo, in
na drobno jih raskólejo. V' kuhinjo nóřiti
jih pomagam, de mati s' njimi kuhajo in
vkúrijo.

Sdaj se mlazhva perzhné. Sgodej vřta-
jajo ozhe s' dershíno. Snòpov namézhejo.
Po obeh řtranéh pòda jih nasadé.

Mlatízhi vihajo zépze nakvířhko. Eden
sa drugim oshígajo. Tu dí póje od pòda:
pika póka, pika pók.

Sèstra sa njimi hodi. Nàfad urno ob-
ràzha, de se po drugi strani mláti. Tudi jes
kmalo se hózhem tega navuzhiti.

Je vse omlázheno, potlej sbérajó dolgo
flamo v' otépe. S' lesénimi otepázhi jih osmú-
kajo, de kaj klasja ali sernja na njih ne
ostane.

Kraji flamo ográbijo po verhu. Shito
s' metlo na kùp smetèjo. Na reshétih ga ob-
ravnaajo, in mu bílike in kláse do zhistiga
iszhédijo.

Póslednizh na vétornizo shito vsípajo.
Koló góni kdo, de prah in pléve leté. Okljé-
no sernje se sprédej tózhi, drobísh sádej
odpáda.

Ozhífheno shito gré v' shít nizó. Vsako
shito sesújejo posebej, le sem resh, tjè pshe-
nizo, kam drugam óves, jézhmen, grah,
lézho.

Vzhafi shita kake vrézhe ali shakle na-
grábijo. V' mljín ga pelájo. Med dvéma
kámenama se v' móko poméle.

Is reshí se móka sa domazhi kruh méle.
Is pshe níze je béla moka sa shémle, resáne,
zmóke in druge mozhnate jedí. Mljínar svoja
mlévfhino dobi.

Shito, kar ga ostaja, vósijo ozhe v' mésto naterg. Mljinarji ino peki jim sa-nj dnarjov ponúdiijo.

Ozhe, zhe jim je prav, dnarje vsamejo, ino dajo jim shita sa-nje. Temu se pravi, shito prodajo, ino uni jim ga pokúpiijo.

Ozhe dnarje obernejo, de drujih potrebnih rezhi sa-nje nakupijo. To pot kupijo nov klobúk per klobzhárju.

Kak drujikrat kupijo nekaj vátlov pèrta ali sùkna.

Pèrtar ino sùknár jih is vovne tkata. Krajázh naredi nóvo oblazhilo is njih.

Gumbi ali púzki na sùknjo ino kamshòlo se per gumbarju dobójo, sapénkle per sapenklarju.

Nogoviz, vésenih ino tkànih je dobiti per nogovizharju.

Kosmate kape déla kersnár. Jerhovno sa hlazhe ino rokoviže stroji jérhar is kosín, sernín ino jeletin.

Podpláte pod zhévle stroji úšinar is kraujih, volovskih ino konjskih kòsh. Urbase ali narte dela is telétin.

Zhèvlar ali shkòrnar jih vresuje, ino dela zlévle ali shkòrne is njih.

Do zeliga oblazhila je mnòsiga potreba. Kdo déla to, kdo uno. Takim ljudém se rokodéli pravi.

Drugi rokodéli so, de hishe stá-vijo, inò pohishje délajo. Sidárji is kámenja ino ápna sidóve sidajo.

Sténar ali zimperman stavi vò-

der na-nje Prèkle perbija, ino s' škòdlizami jih pokrije. Is hlòdov séka prage, ino grèdnize ali stopnize v' grèdi ali shtenge.

Skrinjar škubla deske. Duri déla, ino pòd vloski. Skrinje, omare, mise, klopi ino stòle naréja.

Steklar ali glàshar òkna vdeluje. Kljuzhàvnizhar déla kljuzhàvnize is shelésa, narbe, kljuke ino pahe per durih, tudi kljuzhe, de se odpira ino sapira.

Lonzhar stavi lonzhéno pézh, is jila napraula mnogo lonzhéno posòdo: skléde, plòshizhe, piskre lònze ino verzhe.

Sòdar nabija leséno posòdo: vedre ali koble, golide sòde ino ka-

di ali zhebre. Zinjar dela mnogo posòdo is zinja; kotlár is mjèda ali kotlòvine..

Drugi rokodélje perpravljajo she drugo pohištno ino domazhiško orodje. Kolár dela kòla, tazhke, pluge ino brane. Kovázh okúje kolèsa ino ofi, kuje kònje.

Sedlár narèje sèdla, komáte ino oprèshno jerménje. Vervar dèla is konopnine vervi, motòse ino bizhe. Sitar perpravla sítá, reshètár reshèta.

She drugi rokodèli. Vřaki svojiga vuka dèla narèjajo. Vuzhili so se na-nje, de jim od ròk gré delo.

Veliko salòge nadèlajo, de se, zhe zhèsa smanjka, kmalo per njih loh-

ka dobi, ali pa tudi omisli se per njih.

Ozhe le gledajo, de jim sterni ali shita, pshenize, reshi, ovsa ino takshiniga ostája, de is njega dnarje iskupijo. Sa dnar se kúpi lohka vse drugo.

Mati perhranjujejo jájz, putra, mafla ino sádja. Teléta redé, prafze, pishánze, rázhize ino góške, de imajo kaj prodati.

Doma naj snèmo vse te rezhi, boshjaka na dobimò. Nizh drujih potreb bi si ne mògli omisliti.

Tes smiraj kaj na-se potrebujem. Druge rezhi, ki jih per rokodélih starishi kupujejo, sadenejo mene tudi.

Torej varovati morem. Ne bom
toljkrat mater kruha, ino putra ali
na-nj medu, ali kaj taziga profil,
de bodo prodati vezh imeli.

Vse leto starishi delajo, de omis-
lijo, kar vsiga v' shivesh potrebu-
jemo. Torej tudi jes se morem po-
zhasi dela pervajati.

Shivino rediti le, in polje ob-
delavati jim lohka pomagam, de
vezh srase, de bodo vezh prodati
imeli starishi.

9/07

1,000. —

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ

K

18265

000022863

COBISS ◉